

ANADOLU İMAM HATİP LİSELERİ

MESLEK DERSLERİ TANITIMI

2018

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ

FIKIH DERSİ

Fıkıh; en geniş anlamıyla kişinin hak, yetki ve sorumluluklarının bilincinde olmasıdır. Fıkıh ilmi ise kişinin Allah'a karşı ibadet yükümlülüğünü, helal haram ölçüsünü ve kişiler arası ilişkileri inceler.

Fıkıh ilminin temel kaynaklarını Kur'an, sünnet, icma ve kıyas oluşturmaktadır. Bunlardan ilk ikisi asli kaynaklardır. Kur'an-ı Kerim ile sünnetin kişisel ve toplumsal hayata doğru olarak yansıması, bu kaynakların doğru anlaşılmasına bağlıdır. Vahyin anlaşılması ve kavranması akıl ile mümkün olmaktadır. Bu nedenle fıkıh ilminde, aklın çok önemli bir fonksiyonu bulunmaktadır. Kur'an ve sünnet doğru anlaşıldığı takdirde din amacına ulaşacak ve insanlık için mutluluk kaynağı olacaktır.

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) örnek kişiliği ve Kur'an-ı Kerim'i anlama metodu, fıkıh ilmi için ideal bir model oluşturmaktadır. Bu nedenle fıkıh açısından sadece Kur'an-ı Kerim ayetleri değil; Hz. Muhammed'in (s.a.v.) söz, fiil ve onayları da önemlidir.

Fıkıh dersinin içeriğini; ibadet, ahlak ve sosyal hayat ile ilgili konular oluşturmaktadır. Bu derste öğrencilere teorik bilgiler vermenin yanı sıra davranış kazandırma da amaçlanmaktadır.

Fıkıh dersinin alt yapısını; Temel Dini Bilgiler, Tefsir, Hadis ve diğer meslek dersleri oluşturmaktadır. Bu derslerde verilen bilgilerin edinilmesi, Fıkıh dersinin amacına ulaşmasına katkı sağlayacaktır. Fıkıh Dersi Öğretim Programı beş üniteden oluşmaktadır.

TEFSİR DERSİ

Allah'ın (c.c.) muradını, beşerin idraki oranında ortaya koymaya çalışan tefsir; Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasını hedefleyen ve bununla ilgili yöntem ve teknikleri ortaya koyan ilim dalıdır. Tefsir, Kur'an-ı Kerim'i sistematik bir şekilde yorumlayarak diğer dinî ilimlere kaynaklık etmektedir. Bu bakımdan İslam dininin anlaşılması için geliştirilmiş disiplinler arasında tefsirin ayrıcalıklı bir yeri bulunmaktadır.

Kur'an-ı Kerim'in doğru anlaşılabilmesi için Peygamberimizin sünneti, sahabenin Kur'an'ı anlama biçimi, vahyin indiği dönemin tarihî şartları ile Arapçanın özelliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Tefsir ilmi, bunları yerine getirerek ayetlerin anlamlarını doğru bir şekilde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Müslümanlar, tefsir ilminin ortaya koyduğu veriler sayesinde Kur'an-ı Kerim'i daha kolay anlama ve içselleştirme imkânı bulmaktadır.

Tefsir Dersi Öğretim Programı ile Anadolu imam hatip lisesi öğrencilerinin İslam kültürünün önemli bir unsurunu oluşturan tefsir geleneğinden yararlanarak Kur'an-ı Kerim'i tanımaları ve anlamaları için gereken temel becerileri kazanmaları, ayrıca diğer dinî ilimleri de daha iyi kavramaları hedeflenmiştir.

Tefsir Dersi Öğretim Programı beş ünite olarak yapılandırılmıştır.

DİNLER TARİHİ DERSİ

Kültürler arası etkileşimin hızlandığı günümüzde diğer dinler hakkında bilgi sahibi olmak büyük önem arz etmektedir. Din hizmeti verecek olanların da genel kültüre ilave olarak dünya üzerinde yaşayan belli başlı dinleri tanıma ihtiyacı bulunmaktadır. Bu ihtiyacı en verimli şekilde karşılayacak olan ders, Dinler Tarihi dersidir.

Dinler Tarihi dersi, din görevlileri için hem genel kültür hem de mesleki açıdan önem arz etmektedir. Günümüzde iletişim ve ulaşım imkânlarının gelişmesi, farklı din mensuplarının bir araya gelme ve karşılaşma ihtimallerini artırmıştır. Bu durumda, toplumu din konusunda aydınlatma görevini yerine getirecek ve din hizmeti sunacak olanların İslam dışındaki dinler hakkında yeterli bilgi edinmeleri gerekmektedir.

Dinler Tarihi; dinlerin inanç, ibadet ve ahlaki yönlerini, metodu ve amacı gereği objektif olarak ele almayı, dinî fenomenleri deskriptif (betimleyici) yöntemle tanıtmayı amaçlayan bir bilim dalıdır.

Dinler Tarihi Dersi Öğretim Programı; Anadolu imam hatip lisesi öğrencilerinin fenomolojik (olgusal) yaklaşımla dinlerin inanç, ibadet ve ahlaki yönlerini tanımalarını, birlikte yaşama kültürü kazanmalarını ve kendi inançlarını içselleştirmelerini hedeflemektedir.

Dinler Tarihi Dersi Öğretim Programı beş üniteden oluşmaktadır.

HADİS DERSİ

Hadis; Peygamberimizin söz, fiil ve takrirlerini ifade eden kavramdır. “Hadis” aynı zamanda hadisleri tespit etmeye, nakletmeye ve anlamaya yönelik ilim dalının da adıdır. Peygamberimizin örnekliğini kavramak, İslam dinini doğru anlayıp hayata aktarmada son derece önemlidir. Kur’an-ı Kerim ile birlikte dinî hayatımızın temel yapısını oluşturan hadis ve sünnet, bireylerin ve özellikle ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin ahlaki gelişimlerine katkı sağlayan zengin bir kaynaktır.

Hadis, geçmişte olduğu gibi günümüzde de dinî hayatın pek çok konusunu bünyesinde barındırmaktadır. Bu yüzden meslek alanı itibarıyla toplumla sürekli diyalog içinde bulunacak din görevlilerinin, bu alandaki doğru bilgiye herkesten daha çok ihtiyacı olduğu açıktır.

Hadis Dersi Öğretim Programında; hadis ve sünnetin kavramsal düzeyde tanımlanması, tarihî süreç içerisindeki gelişiminin tanıtılması, dinî kültür içindeki yerinin ve toplum hayatındaki öneminin kavratılması amaçlanmıştır.

Programın hazırlanmasında, hadis ve ilgili bilim dallarından elde edilen bilgiler göz önünde bulundurulmuştur.

Anadolu imam hatip liselerinde okutulacak Hadis Dersi Öğretim Programında altı ünite yer almaktadır.

AKAİD DERSİ

Kur’an-ı Kerim’e göre bütün peygamberlerin tebliğ ettiği akidenin temeli tevhid inancına dayanmaktadır. Kur’an-ı Kerim’de “İslam” olarak adlandırılan bu inancın omurgasını tevhid, nübüvvet ve ahiret inancı oluşturmaktadır.

Akaid; İslam dininin temel esasları, inanılması zaruri hükümleri manasına gelir. Akaid aynı zamanda bu temel esaslardan bahseden ilmin de adıdır. Akaid ilminin amacı, iman esaslarını naklî ve akli delillerin yardımıyla temellendirerek kişinin imanını taklitten kurtarıp tahkike ulaştırmak ve doğru yolu arayanları irşad etmektir. Bu bağlamda akaid ilmi, İslam dininin doğru anlaşılması ve yorumlanmasına önemli katkı sağlayan disiplinlerden biridir. Dinî düşüncenin şekillenmesinde, Müslümanın olgu ve olaylara bakışında akaid ilmi önemli bir yere sahiptir.

Akaid Dersi Öğretim Programı, Anadolu imam hatip lisesi öğrencilerine inanç konularında doğru bilgi kazandırmayı hedeflemektedir. Bu öğretim programı yedi üniteden oluşmaktadır.

KELAM DERSİ

Kelam; naslardan hareketle inanç esaslarını ve insanın düşünce yapısına ilişkin temel ilkeleri belirleyen, bunları akli yöntemlerle açıklayan, destekleyen ve karşı fikirleri eleştirip cevaplayan bir disiplindir.

İslam dininin temel inanç konularını; uluhiyyet, nübüvvet ve ahiret başlıkları altında toplamak mümkündür. Kelam ilmi de bu konular hakkında vahyin bildirdikleri çerçevesinde akli açıklamalar yapar. Buna göre konusu açısından kelam; Allah'ın (c.c.) zatından ve sıfatlarından, peygamberlikle ilgili konulardan, yaratılmışların başlangıç ve sonundan vahyin ışığında bahseden bir ilimdir. Kelam öncelikle Allah'ın (c.c.) varlığını, birliğini, sıfatlarını ve fiillerini delilleriyle temellendirir. Bu bağlamda Kelam ilmi; Allah'ın (c.c.) varlığını bazen Kur'an ayetlerinden bazen insanın özelliklerinden bazen de Allah'ın (c.c.) ayeti olarak kabul edilen tabiattan hareketle ispat eder.

Kelam Dersi Öğretim Programı; Anadolu imam hatip lisesi öğrencilerine inanç esaslarını ve temel ilkelerini naslardan hareketle temellendirmeyi, bunları akli yöntemlerle açıklamayı ve karşı fikirleri eleştirip cevaplama becerileri kazandırmayı hedeflemektedir.

Kelam Dersi Öğretim Programı dört üniteden oluşmaktadır.

HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA

Anadolu imam hatip liseleri 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu 32. Maddesinde bu okullar; imamlık, hatiplik, Kur'an kursu öğreticiliği gibi dinî hizmetlerin yerine getirilmesiyle görevli elemanları yetiştirmek üzere "hem mesleğe hem de yükseköğrenime hazırlayıcı programlar uygulayan öğretim kurumları" olarak tanımlanmaktadır.

Din görevliliği; alan bilgileri yanında, bu bilgileri başkalarına aktarmaya yardımcı olacak özel yöntem ve teknikleri bilmeyi gerektiren bir meslektir. Her meslek gurubunda olduğu gibi din görevliliğinin de hem bilgi hem de uygulama yönü bulunmaktadır. Din görevliliğinin bilgi yönünü, Anadolu imam hatip lisesi öğretim programlarında bulunan meslek dersleri, genel kültür dersleri ve seçmeli dersler; uygulama yönünü ise Hitabet ve Mesleki Uygulama dersi oluşturmaktadır.

Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi Öğretim Programının hazırlanmasında eğitim bilimlerinin, din eğitimi biliminin ve iletişim biliminin araştırmaya dayalı olarak ürettiği yeni bilgiler göz önünde bulundurulmuştur.

Anadolu imam hatip lisesi öğrencilerine din görevliliği formasyonu kazandırmayı amaçlayan Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi Öğretim Programında altı ünite yer almaktadır.

TEMEL DİNİ BİLGİLER DERSİ

İnsan; Rabb'ini tanımak, O'nun varlığına ve birliğine inanmak, O'na usulüne uygun olarak ibadet etmek üzere yaratılmıştır. Bu vasıfları nedeniyle insan, yaratılmışların en şereflisi olarak nitelendirilmiştir. İnsan kimi zaman dünyamızı ıslah ve imar ederek kültür ve medeniyetler kuran, yaratılışıyla uyum içerisinde hareket eden bir varlık olmuş kimi zaman da kendine yüklenilen bu kutlu vazifeye rağmen ifsat eden, harsı ve nesli yok etmeye çalışan, kendine ve fıtratına yabancılaşan bir varlığa dönüşmüştür.

Allah, insanın hayatını anlamlandırabilmesi, özüne/fıtratına yabancılaşmadan yeryüzünü daha iyi ıslah ve imar edebilmesi için vahiy yoluyla mesajlarını iletmiştir. Bu mesajların kutlu

elçilerin hayatıyla modellenebilir/yaşanılabilir olmasını irade etmiş ve kuluyla arasındaki ilişkileri sarsılmaz bir zemine oturtmuştur.

İslam dini, tarihi süreçte isimleri ve hitap ettikleri kitleler farklı olsa da peygamberlerin insanlığa sunduğu kurtuluş yolunun ortak adıdır. İslam dini, bu özelliği ile Hz. Âdem'den (a.s.) Hz. Muhammed'e (s.a.v.), oradan da kıyamete kadar marufun egemen olması, zulmün ve cehaletin ortadan kalkması, insanın yaratılış gayesinin gerçekleşmesini hedeflemiştir.

Temel Dini Bilgiler dersi; öğrencilerin Allah ve Rasul'üne karşı sorumluluklarını bilmelerini, bireysel ve toplumsal vazifelerinin farkında olmalarını hedeflemektedir. Aynı zamanda bu ders, İslam dininin özüne ve insanın yaratılışına uygun yaşamaya zemin hazırlayan iman, ibadet, ahlak ve sosyal hayatla ilgili konuları temel düzeyde öğrencilere vermeyi ve onları ahlaki tavır ile tutumlar açısından tutarlılık gösteren bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Temel Dini Bilgiler dersi; Hadis, Fıkıh, Tefsir, Akaid, Kelam, İslam Ahlakı, Hitabet ve Mesleki Uygulama, İslam Kültür ve Medeniyeti gibi dersler için ileriki öğrenmelere alt yapı oluşturmaktadır. Anadolu imam hatip liselerinde okutulacak olan Temel Dini Bilgiler Dersi Öğretim Programı beş ünite olarak yapılandırılmıştır.

SİYER DERSİ

Siyer; Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hayatını, şahsiyetini, tebliğ faaliyetlerini, siyasi ve askerî mücadelelerini konu alan ilim dalının adıdır.

Peygamberimizin hayatına ve şahsiyetine duyulan ilgi; Kur'an-ı Kerim'in, İslam dininin ve Müslümanların ona verdiği önem ve değerden kaynaklanmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de Peygamberimizin âlemlere rahmet olarak güzel ahlak üzere gönderildiği ve son peygamber olduğu bildirilmektedir. Onun, ilahi emir ve yasakları tebliğ ederek fertleri ve toplumları arındırmakla, onlara kitap ve hikmeti öğretmekle görevlendirildiği vurgulanmaktadır. Bu nedenle Peygamberimize itaat edilmesi, onun örnek alınması ve herkesten çok sevilmesi emredilmektedir.

Peygamberimiz herkes için hayatın tamamını kuşatan ideal bir örnektir. Onun, her insanın uyabileceği yalın ve yaşanabilir bir hayat örnekliği vardır. O, Kur'an'ın esaslarına göre yaşayan en güzel model olmuştur.

Siyer Dersi Öğretim Programı geliştirilirken Kur'an-ı Kerim, hadis, siyer ve tarih kaynakları esas alınmıştır. Öğrencilerin, Peygamberimizi daha iyi tanıyabilmeleri ve İslamiyet'i anlayabilmeleri için Arap Yarımadası'nın risâlet öncesi sosyal ve dinî durumu, Hz. Muhammed'in vahiy öncesi hayatı, İslam'ı tebliği, Mekke'de verdiği mücadele, Medine'de çok yönlü bir lider oluşu ile buna bağlı gelişmeler ve örnek kişiliğiyle ilgili bilgiler verilecektir.

Anadolu İmam Hatip Lisesi Siyer Öğretim Programı dört ünite olarak yapılandırılmıştır.

